

Årsrevisionsprotokollat

til

Socialudvalget

Vedrørende

Socialforvaltningen

Revisionen af regnskab 2008

6. juli 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
<u>1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet</u>	1
<u>2. Indledning</u>	3
<u>3. Basisrevision</u>	5
<u>3.1 Forretningsgange</u>	5
<u>3.2 Årsregnskabet formelle rigtighed</u>	9
<u>3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation</u>	13
<u>3.4 Bevillingskontrol</u>	24
<u>3.5 Eftersyn af likvide midler</u>	30
<u>3.6 Regnskabs gennemgang</u>	33
<u>4. Andre opgaver</u>	37

1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Socialudvalgets regnskab for 2008.

Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2008 til Socialudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Socialudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Vi henstiller, at forvaltningen iværksætter tiltag, der sikrer, at ledelsestilsynene gennemføres fuldt, og at de lokale forretningsgange på regnskabsområdet forbedres. Vi forventer, at den generelle ajourføring af Kasse- og Regnskabsregulativets forretningsgange sker snarest som forvaltningen har bebudet. (Der henvises til side 8).
2. Vi udtaler kritik af, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav, herunder at der fortsat er et væsentligt antal konti, der ikke er afstemt. Vi anbefaler, at en konkret handlingsplan

forelægges udvalget, så der er sikkerhed for, at alle balancekonti foreligger afstemt/specificeret i forbindelse med 2009-regnskabet. (Der henvises til side 23).

3. Vi henstiller, at der iværksættes tiltag til forbedring af institutioners regnskabsføring mv. (Der henvises til side 32).
4. Vi henstiller, at forvaltningen sikrer en tæt budgetopfølgning for de selvejende institutioner, så der udgås merforbrug i forhold til udmeldte budgetter, og at forvaltningen iværksætter tiltag overfor de institutioner, der ikke selv udarbejder bestyrelsesgodkendte og reviderede regnskaber. Endvidere henstilles det, at redegørelsen for tilskudsadministrationen af området under DU-Børn udarbejdes. (Der henvises til side 36).

Anbefaling

1. Vi anbefaler, at udligningen af saldi på lønfejlkonti sker via registreringer i kommunens lønsystem, og at forvaltningen sikrer korrekt registrering i regnskabet af lån til selvejende institutioner. (Der henvises til side 12).

2. Indledning

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af socialudvalgets årsregnskab for 2008, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab. Drifts-, anlægs- og finansudgifter på netto 5.905 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab. I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2008 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Socialudvalgets balance viser samlede aktiver på 468 mio. kr. og en egenkapital på - 588 mio. kr.

Den udførte revision

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

I et brev af 26. januar 2009 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Årsregnskabets formelle indhold, Balancen herunder afstemning og specifikation, Anlæg, Eftersyn af likvide midler og Regnskabs gennemgang.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er

rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

I det følgende redegøres der for den udførte revision og resultatet af revisionen.

Til Socialudvalget afgives endvidere revisionsprotokollater om:

- Revisionen af Københavns Kommunens regnskab for 2008 for visse dele af det sociale område.
- Revisionen af Københavns Kommunens regnskab for 2008 på området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til børn.
- Revision af Københavns Kommunens regnskab for 2008 på børnefamilieydelsesområdet.

3. Basisrevision

3.1 Forretningsgange

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssigt måde.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 (Nr. 8 af 30. juni 2008) forventede Revisionsdirektoratet, at de resterende forretningsgangsbeskrivelser snarest blev ajourført.

Revisionen af 2008

c. Ifølge Socialforvaltningen har kontoret for Tværgående Økonomi ansvaret for at sikre, at der er udarbejdet de forretningsgangsbeskrivelser, der er krævet i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet, og at disse er ajourført. Dette gælder dog ikke de forretningsgange, der blev overført til Koncernservice.

Forretningsgangsbeskrivelser udarbejdet i henhold Kasse- og Regnskabsregulativet

findes i NIS/FAKIR. Forvaltningen havde planlagt en gennemgang og ajourføring af forretningsgangene i marts 2009, hvorefter de ajourførte versioner ville blive lagt ind i NIS/FAKIR.

Forvaltningen har efterfølgende oplyst, at ajourføringen og indlæggelsen af forretningsgangsbeskrivelserne i NIS/FAKIR endnu ikke er færdiggjort, men at opgaven har høj prioritet. Det oplyst, at forretningsgangsbeskrivelserne herefter vil afspejle opgavevaretagelsen i forvaltningen efter etableringen af Koncernservice.

Vi har i 2008 afgivet kommentarer til et udkast til en forretningsgangsbeskrivelse for håndtering af bedragerier mv. Endvidere har vi drøftet et udkast til en ny forretningsgangsbeskrivelse for lønområdet med udgangspunkt i Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system (Koncernservice januar 2008). Vi har skriftligt meddelt vores kommentarer til udkastet. Forvaltningen har oplyst, at der nu er udarbejdet et nyt udkast til forretningsgangsbeskrivelse for lønområdet, som vil blive forelagt kommunens revision.

d. Revisionsdirektoratet har anmodet Socialforvaltningen om de kommentarer, som forvaltningens kontrol med overholdelsen i 2008 af forretningsgangsbeskrivelserne har givet anledning til.

Socialforvaltningen har i denne anledning oplyst, at der er udarbejdet en overordnet forretningsgang for et lokalt ledelsestilsyn, der omfatter tre hovedemner: Dokumentation og registrering på enkeltsagsområdet, lønområdet og regnskabsområdet.

Det enkelte lokale center har med udgangspunkt heri udarbejdet en lokal forretningsgang for ledelsestilsynet. Forvaltningen gennemfører årligt en kontrol af det lokale ledelsestilsyn og foretager årligt en evaluering af forretningsgangen.

Kontrollen af institutionernes overholdelse af forretningsgangene på regnskabsområdet

foretages af Koncernservice. Resultatet af denne kontrol omtales i afsnit 3.5 Eftersyn af likvide midler.

Hver lokal og central chef afgiver årligt en erklæring om, at regnskabet er retvisende, og at enheden har gennemført de foreskrevne ledelsestilsyn på dokumentations- og registreringsområdet, lønområdet og regnskabsområdet.

Tværgående Økonomi og Tværgående Juridisk Enhed har udarbejdet en rapport om kontrollen af det lokale ledelsestilsyn for 2008, der har omfattet 14 lokale centre inklusiv Rådgivningscentrenes administrative fællesskab. Fra 2009 vil Hjemmeplejevisitationen også være omfattet af kontrollen. Resultatet af kontrollen er forelagt forvaltningens direktion.

Kontrollen er udført i henhold til arbejdsreglerne "Ledelsestilsyn med overholdelse af gældende forretningsgange i SOF" og har omfattet følgende:

- Har centret udarbejdet en forretningsgang for ledelsestilsynet.
- Vurdering af den samlede forretningsgang for områderne Regnskab, Løn samt Dokumentation og registrering.
- Er tilsynet foretaget i henhold til forretningsgangen, og har det omfattet de 3 nævnte områder.
- Er der udarbejdet et notat om ledelsestilsynet.

Efterfølgende har Tværgående Økonomi sammenholdt resultaterne af kontrollen med centrenes regnskaberklæringer for 2008.

Der er oplyst følgende om resultatet af kontrollen af de lokale ledelsestilsyn:

- 8 centre havde gennemført ledelsestilsyn på alle punkter, mens 6 centre havde gennemført tilsynet for 30 til 90 % af punkterne.
- Generelt er kvaliteten af forretningsgangene høj. På flere centre er der dog et forbedringspotentiale for forretningsgangene på regnskabsområdet.
- Samlet set er der en nedgang i antallet af udførte ledelsestilsyn sammenlignet med

2007.

- Kontrollen af det udførte tilsyn for socialcentrene viste overordnet et tilfredsstillende resultat. 7 centre levede op til målet i centrenes resultatkontrakter, mens et center ikke havde levet op til målet.
- De 4 handicapcentre har ikke kunnet dokumentere, at der var udført ledelsestilsyn i første halvår 2008, og det vurderes, at det ikke er udført. Pr. 1. juni 2008 blev de 4 centre sammenlagt til Handicapcenter København, som ultimo 2008 har udarbejdet en forretningsgang for ledelsestilsyn, der sikrer, at centret når alle de obligatoriske punkter i indeværende år. Handicapcentret har opfyldt dette mål.
- For 3 ud af 4 rådgivningscentre viste kontrollen et ikke tilfredsstillende resultat. Centrene blev pr. 1. januar 2009 sammenlagt til et center – Rådgivningscenter København.

For fastholde fokus på ledelsestilsynet vil Tværgående Økonomi og Tværgående Juridisk Enhed i august 2009 foretage en opfølgning af centrenes tilsyn.

Vi konstaterer, at ledelsestilsynet på centrene har været gennemført delvist, og at kontrollen har vist et forbedringspotentiale for forretningsgangen for regnskabsområdet.

Revisionsbemærkning

Vi henstiller, at forvaltningen iværksætter tiltag, der sikrer, at ledelsestilsynene gennemføres fuldt, og at de lokale forretningsgange på regnskabsområdet forbedres. Vi forventer, at den generelle ajourføring af Kasse- og Regnskabsregulativets forretningsgange sker snarest som forvaltningen har bebudet.

3.2 Årsregnskabet formelle rigtighed

a. Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber.

Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabsdirektorat med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflæggelse for 2008.

Socialudvalget godkendte regnskabet for 2008 på sit møde den 1. april 2009.

Socialudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2008 i hovedtal viser netto i mio. kr. – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2007.

	Regnskab 2008	Regnskab 2007
Drift	5.730	5.569
Anlæg	2	6
Finansposter	173	41
I alt	5.905	5.616

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Socialudvalget viser for 2008 følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007.

	Ultimo 2008	Ultimo 2007
Materielle anlægsaktiver	122	46
Immaterielle anlægsaktiver	0	0
Finansielle anlægsaktiver	70	55
Anlægsaktiver i alt	192	101
Omsætningsaktiver	276	111
Aktiver i alt	468	212
Egenkapital	-588	-651
Hensatte forpligtelser	1.111	1.258
Langfristede gældsforpligtelser	43	33
Kortfristede gældsforpligtelser	-100	-430
Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita mv.	2	2

Passiver i alt	468	212
----------------	-----	-----

Socialudvalgets balance for 2008 sammenlignet med balancen for 2007 giver ikke anledning til særlige kommentarer.

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabscirkulæret skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomioplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.
- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirkulæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.
- Leasing (operationel).

Herudover har forvaltningen forelagt udvalget en oversigt over tinglyste pantebreve og skadesløsbreve med Københavns Kommune som kreditor.

Revisionen af 2008

d. Vi har påset, at udvalgets regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvet efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomioplysninger til brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig ved stikprøver kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

Socialforvaltningen har oplyst, at alle fejlkonti vedrørende lønsystemet er afstemt til de respektive driftskonti, inden regnskabet blev lukket, og alt hvad der har været muligt er konteret i lønsystemet, og resten er posteret direkte i KØR med angivelse af cpr.-nummer.

Ad Oversigten over tinglyste pantebreve og skadesløsbreve

Et lån ifølge oversigten med en samlet restgæld ultimo 2008 på 442.156 kr. til den selvejende institution Thorupgården er ikke registreret i udvalgets regnskab som et langfristet tilgodehavende.

Lån til Lions Kollegiet med en restgæld på 20.116.500 kr. ultimo 2008 ifølge oversigten er i regnskabet registreret med 20.698.584 kr., der udgjorde restgælden primo 2008.

Forvaltningen vil rette fejlene i 2009-regnskabet.

e. Ledelsens regnskaberklæring

Ledelsen har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler andre forpligtelser end de i regnskabet anførte. Ledelsen har den 31. marts 2009 afgivet en erklæring herom.

Forvaltningen har supplerende oplyst i regnskaberklæringen: "Ikke alle statuskonti er behandlet i overensstemmelse med Kasse- og Regnskabsregulativets bestemmelser i Rammebilag "Regnskab i årets løb" samt Regnskabscirkulæret for 2008. Der er mht. statuskonti på ydelsessystemerne (Børnetilskud, Børnefamilieydelse, Boligsikring, Boligydelse og Underholdsbidrag) arbejdet med en komplet gennemgang af

statuskontiene og hvorledes de skal afstemmes i gang, hvorfor kontiene ikke er afstemt pr. 31/12 2008. Arbejdet med afstemningen påbegyndtes i 2008 og forventes med hjælp fra BDO Kommunernes Revision afsluttet i løbet af 2009.

Det er forvaltningens vurdering, at der ikke henstår beløb på status, der rettelig burde være ført i bevillingsregnskabet for 2008."

Der henvises til afsnit 3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation.

Anbefaling

Vi anbefaler, at udligningen af saldi på lønfejlkonti sker via registreringer i kommunens lønsystem, og at forvaltningen sikrer korrekt registrering i regnskabet af lån til selvejende institutioner.

3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

På baggrund af de identificerede problemer med afstemning af kommunens balancekonti i regnskab 2006 og 2007 iværksatte 7-direktørkredsen i februar 2008 en plan, der bl.a. skulle sikre at:

- Ansvar for hver enkelt konto er entydigt placeret.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af balanceposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i den enkelte forvaltning.

I regnskabscirkulæret for 2008 er det fastsat, at der – senest når det endelige regnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag "Regnskab i årets løb". Regnskabscirkulæret og et ajourført rammebilag blev godkendt af Økonomiudvalget den 18. november 2008.

I rammebilaget er bl.a. fastsat en række krav til dokumentation samt krav til specifikation på enkeltposter af tilgodehavender og gæld.

Det skal af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af

balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt afstemningsloggen). Det er ligeledes i rammebilaget bestemt, at dokumentationen for ledelsestilsynet kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

b. Omkostningsrelevante konti (OBR)

Disse balancekonti har ikke betydning for kommunens bevillingsregnskab. Kontiene omfatter materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, visse omsætningsaktiver og gældsposter samt hensatte forpligtelser.

Koncernservice har til opgave at udforme kommunens omkostningsbaserede regnskab, hvilket tager udgangspunkt i de oplysninger, der er indlagt i KØR's anlægsmodul. De fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet og skal kun afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen. Afstemningen foretages af Koncernservice.

Kommunens regnskabscirkulære foreskriver, at det er forvaltningernes ansvar, at KØR's anlægsmodul ved regnskabsafslutningen er ajourført med tilgange (aktiver over 50.000 kr.) og afgang, op- og nedskrivninger, varebeholdninger, leasingbetalinger mv. for 2008. Dette følger af, at forvaltningerne er ansvarlige for indtastning af data i KØR-Anlæg samt for, at de indtastede data er korrekte efter de givne retningslinier.

I Socialforvaltningen er denne opgave henlagt til lederen af Tværgående Økonomi.

Det er supplerende oplyst i Regnskabscirkulæret, at Revisionsdirektoratet ved revisionen af regnskab 2007 blandt andet tog forbehold i revisionspåtegningen for manglende indregning af nyanskaffede aktiver og dobbeltregistrering af grundværdier. Forvaltningerne skal derfor foretage de nødvendige korrektioner i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008.

Kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber" bestemmer, at forvaltningerne skal tilrettelægge og beskrive detaljerede forretningsgange, der sikrer overholdelse af Indenrigs- og Socialministeriets regler og kommunens principper for

omkostningsbaserede regnskaber med tilhørende vejledninger.

Revisionsdirektoratet har tværgående foretaget opfølgning af de revisionsbemærkninger, som direktoratet afgav i forbindelse med revisionen af kommunens 2007-regnskab.

Resultatet heraf rapporteres i årsrevisionsprotokollatet til Økonomiudvalget.

Opfølgning af revisionen af 2007

c. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 til Socialudvalget fandt Revisionsdirektoratet det stærkt beklageligt, at balancekonti ikke var behandlet som foreskrevet. Direktoratet anbefalede, at der blev etableret et skærpet tilsyn med afstemning og specifikation af balancekonti.

Socialudvalget henviste i sin besvarelse af 27. august 2008 til forvaltningens indstilling: Socialforvaltningen var enig i direktoratets forslag. Forvaltningen ville indføre en centralt forankret kontrol med udgangspunkt i Økonomiforvaltningens projekt om etablering af et tværgående ledelsesinformationssystem vedrørende balancekonti. Gennemgangen ville blive tilrettelagt ved stikprøvekontrol.

I Socialudvalgets midtvejsopfølgning af 4. februar 2009 blev der henvist til, at 7-direktørkredsen havde vedtaget en handleplan for behandling af balancekonti i Københavns Kommune med virkning fra regnskab 2008.

Planen indebar, at samtlige balancekonti skulle foreligge afstemt pr. 31. oktober 2008. Specifikationer skal stikprøvevis indgå i den ledelsesmæssige gennemgang, hvor resultater bliver formidlet i en ledelseserklæring.

I forbindelse med regnskabsafslutning 2008 skal samtlige balanceafstemninger registreres i afstemningsloggen i KØR. Forvaltningen vil tilrettelægge en kontrol to gange årligt, hvor der foretages opfølgning på, om alle relevante konti er registreret i loggen, og der vil også blive iværksat en stikprøvevis gennemgang med henblik på at sikre, at afstemninger overholder gældende retningslinier.

Revisionen af 2008

d. For de enkelte forvaltninger har revisionen haft til formål at efterprøve værdiansættelsen, tilstedeværelsen og ejendomsretten. De regnskabskrav, der påhviler forvaltningerne, fremgår af retningslinierne i Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, Københavns Kommunes regnskabspraksis, bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet og Regnskabscirkulæret.

Ved revisionen af de omkostningsbaserede balanceposter er der taget udgangspunkt i den detaljerede forretningsgangsbeskrivelse, som forvaltningerne skal udarbejde. Posterne er behandlet mere generelt for hele kommunen i kraft af Koncernservices' tværgående afstemningsopgaver.

Formålet med revisionen af de øvrige balanceposter har desuden været at efterprøve, at der ikke var yderligere beløb, der skulle have påvirket bevillingsregnskabet.

Vi har ved stikprøver kontrolleret, at der for balanceposterne foreligger dokumentation for, at de er afstemt/specificeret i overensstemmelse med kommunens øgede regnskabskrav. Endvidere har vi kontrolleret, at der i tilknytning til afstemningerne/specifikationerne er foretaget de foreskrevne ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet vil for posterne i udvalgets balance give udtryk for en revisionsmæssig vurdering af, hvorvidt den fremlagte dokumentation giver sikkerhed for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Socialforvaltningen har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab med tilhørende beskrivelse af regnskabspraksis. Det er oplyst, at der vil ske en ajourføring heraf, når Økonomiudvalget har godkendt kommunens ny regnskabspraksis.

e. Socialforvaltningen oplyste i et brev af 13. marts 2009, at forvaltningens forretningsgange for afstemning af balancekonti og for ledelsestilsynet med dette arbejde ikke indebærer, at arbejdsstederne skal indsende balancemateriale til den centrale forvaltning.

Alle balancekonti skulle i forbindelse med årsregnskab 2008 registreres i afstemningsloggen. Forvaltningen havde udarbejdet en opgørelse over konti, som ikke var registreret i afstemningsloggen og en opgørelse over konti, som var kategoriseret som værende ikke-afstemt.

Tværgående Økonomi og Koncernservice foretog en stikprøvevis gennemgang af de udarbejdede balancespecifikationer pr. 31. oktober 2008 som led det gennemførte afstemningsprojekt. I forbindelse med afstemningsprojektet blev der afskrevet 0,7 mio. kr. over balancekontoen og 5,2 mio. kr. over driften. Beløbene vedrører hovedsagelig et oprydningsarbejde for selvejende institutioner.

Tværgående Økonomi har efterfølgende foretaget en opfølgning af, at de konti der ikke var registreret i afstemningsloggen pr. 9. marts 2009 nu er blevet registreret. Ifølge det oplyste, mangler der fortsat registrering af enkelte konti.

Ikke afstemte konti

Socialforvaltningen har oplyst, at de konti der ikke forelå afstemt pr. 31. december 2008 omfatter konti på kortfristede tilgodehavende med en saldo på netto 69,7 mio. kr., heraf konti med en saldo på netto 30,1 mio. kr. (Brutto 157,7 mio. kr. og -127,6 mio. kr.), som Koncernservice skal afstemme, og konti med en saldo på netto 39,6 mio. kr. (Brutto 974,2 mio. kr. og -934,6 mio. kr.), som forvaltningen skal afstemme. Der er tale om et betydeligt antal systemkonti, der indgår i et oprydningsarbejde, som gennemføres med bistand af et eksternt konsulentfirma.

Forvaltningen forventer, at saldiene modsvares af saldi med modsat fortegn på kortfristet gæld, hvor der henstår ikke afstemte konti med saldi på netto 56,5 mio. kr.

(Brutto 101,5 mio. kr. og -45,0 mio. kr.). Herudover er der på konti for beløb til opkrævning hos andre også saldi (Brutto 278,4 mio. kr. og -278,4 mio. kr.), som også indgår i arbejdet.

Forvaltningen har ikke kunnet oplyse, om oprydningsarbejdet vil betyde beløbsmæssige berigtigelser, men har derudover ikke kendskab til sådanne.

Oprydningsarbejdet omfatter konti der relaterer sig til it-ydelsessystemerne for børnetilskud, børnefamilieydelse, boligstøtteområdet og underholdsbidrag. Medio maj 2009 var der ikke udarbejdet en endelig tidsplan for oprydningsarbejdet, men arbejdet påregnedes afsluttet i efteråret 2009.

Herudover havde kontoret MR-Udsatte ikke afstemt alle balancekonti pr. 31. december 2008, uanset disse var registreret som værende afstemt i loggen. Det drejer sig om 11 konti vedrørende forskellige poster i balancen med en samlet saldo på netto 7,3 mio. kr. (Brutto 8,3 mio. kr. og -1,0 mio. kr.). Koncernservice bistår med dette afstemningsarbejde.

Endelig er der saldi på 9 konti på kortfristede tilgodehavender og kortfristet gæld (Brutto 134.000 kr. og -384.000 kr.), som forvaltningen har bedt de afstemningsansvarlige organisatoriske enheder om at afstemme. Det er efterfølgende oplyst, at kontiene nu foreligger afstemt, jf. afstemningsloggen.

f. I det følgende redegøres der for vores konstateringer med udgangspunkt i hovedposterne i udvalgets balance. Generelt er der for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts 2009. Herudover er der i forvaltningen indhentet yderligere dokumentation og oplysninger.

Materielle anlægsaktiver – saldo 121.874.406 kr.

- Revisionen af grunde og bygninger viste, at grundværdien fejlagtigt ikke var fratrukket den offentlige ejendomsværdi ved beregning af den faktiske

ejendomsværdi, som skal udgøre beregningsgrundlaget for afskrivninger mv. I det konkrete tilfælde er ejendommen målt knap 19 mio. kr. for højt. Ved opgørelse af den bogførte værdi skal der dog tages hensyn til afskrivninger. Det anbefales, at forvaltningen gennemgår posten for at kontrollere, om der er tilsvarende fejl.

Langfristede tilgodehavender – saldo 69.778.835 kr.

- Indskud i Landsbyggefonden udgør ifølge Socialudvalgets regnskab 23.868.282 kr., mens det i Teknik- og Miljøudvalgets regnskab er registreret med 20.848.150 kr. Vi anbefaler, at der tages kontakt til Teknik- og Miljøforvaltningen for at afklare forholdet.
- Lån til Lions Kollegiet er ifølge regnskabet bogført med 20.698.584 kr. Dette svarer imidlertid til restgælden ultimo 2007. Ultimo 2008 udgjorde restgælden 20.116.500 kr. Der foreligger ikke dokumentation i form af pantebreve for flere lån til institutionen. Forvaltningen undersøger dette.
- Ifølge Budget- og regnskabssystem for kommuner skal saldoen for visse tilgodehavender ved regnskabsafslutningen svare til den aktuelle restsum med nedskrivning af forventet tab. Kommunens, herunder Socialforvaltningens regnskabspraksis tager ikke stilling til sådanne nedskrivninger. Vi anbefaler, at der tages kontakt til Økonomiforvaltningen med henblik på at fastlægge en regnskabspraksis for området.

Tilgodehavender hos staten – saldo 122.384.255 kr.

- Posten omfatter en række konti vedrørende børnefamilieydelse, der ikke er afstemt, og som indgår i oprydningsarbejdet omtalt under punkt e.
- Posten omfatter tilgodehavende refusion hos staten på 123.332.980 kr. for visse dele af det sociale område, og den forelagte dokumentation er i overensstemmelse med den foreløbige refusionsopgørelse. Vi har på tidspunktet for fremsendelse af protokollatet ikke afsluttet revisionen af den endelige restafregning af statsrefusion.
- Posten indeholder en gæld til staten vedrørende beboerindskud på 2.210.238 kr. Ifølge den dokumentation vi har modtaget, mangler der bogføring af flere

posterings. Det vil ifølge Koncernservice ske i 2009. Der resterer herefter en mindre difference. Vi har på tidspunktet for fremsendelse af protokollatet ikke afsluttet revisionen af refusionsopgørelsen til staten for beboerindskud.

Kortfristede tilgodehavender – saldo 154.169.914 kr.

- Revisionen viste, at afstemninger for tilgodehavender i betalingskontrol ikke indeholder de krævede oplysninger om årsagen til, at poster ikke er udlignet og tiltag for inddrivelse af de ældre tilgodehavender. I flere tilfælde henstod væsentlige beløb vedrørende fakturaer med forfaldsdato i 2008 og tidligere.
- Posten omfatter en række konti, der ikke er afstemt, og som indgår i oprydningsarbejdet omtalt under punkt e.
- På balanceposten er registret beløb på 743,2 mio. kr. i henholdsvis debet og kredit, og kontiene udviser således netto 0 kr. Ifølge afstemningsloggen er der ikke dokumentation for saldiene, idet afstemningen alene består i en konstatering af, at kontiene netto viser 0 kr. Forvaltningen har supplerende oplyst, at kontiene indeholder kontanthjælp med tilbagebetalingspligt, der er udbetalt igennem årene. Med indførelsen pr. 1. januar 2007 af KMD-Aktiv skete der en ændring af forretningsgangen for dette område, og siden har der kun været bogført enkelte rettelsesposter på kontiene, og forvaltningen vil tage initiativ til at få kontiene lukket. Tilbagebetalingspligtig kontanthjælp registreres herefter i KMD-Aktiv og overføres automatisk til KMD-Debitor. Opkrævningen af tilgodehavende varetages af Opkrævningsenheden i Kultur- og Fritidsforvaltningen.
- Løndebitorer på 6.352.646 kr. er specificeret på enkeltposter, men der foreligger ikke de krævede oplysninger for debitorerne. Vi har dog modtaget en generel redegørelse for procedurerne i sagsbehandlingen.
- Konti for mellemregninger med foregående og følgende regnskabsår omfatter overførsel af projektmidler. Der foreligger ikke dokumentation for opgørelsen af beløbene eller dokumentationen svarer ikke til oplysningerne i regnskabet. Ultimo

maj 2009 var der endvidere fortsat mange mellemregningskonti, der ikke er udlignet. Dette skal ske senest med udgangen af 2. kvartal, jf. rammebilaget for regnskab i året løb.

- På konto for finansielle aktiver vedrørende selvejende institutioner med overenskomst henstår konti vedrører MR-Udsatte, der ikke er afstemt. Der henvises til punkt e.

Hensatte forpligtelser – saldo 1.111.430.160 kr.

Posten, der omfatter ikke-forsikringsdækkede forpligtelser vedrørende tjenestemandspension og forpligtelser vedrørende åremålsansatte, revideres samlet for hele kommunen og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

Langfristet gæld – saldo 42.997.354 kr.

- Posten omfatter et huslejeindskud på 241.698 kr. Det anbefales, at beløbet omposteres til langfristede tilgodehavender.

Nettogæld vedrørende fonds, legater og deposita – saldo 2.350.927 kr.

- Posten indeholder konti som ikke er afstemt, og som indgår i oprydningsarbejdet omtalt under punkt e.

Kortfristet gæld til staten – saldo 9 kr.

- Posten indeholder konti vedrørende beboerindskud. Som før nævnt har vi på tidspunktet for fremsendelse af protokollatet ikke afsluttet revisionen af refusionsopgørelsen til staten for beboerindskud.

Kortfristede gældsforpligtelser – saldo -100.758.623 kr.

Skyldige feriepenge, der er indeholdt i posten med 332.125.333 kr., revideres samlet for hele kommunen og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

- Posten omfatter en række konti, der ikke er afstemt og som indgår i oprydningsarbejdet omtalt under punkt e.

- For en række konti er der i afstemningsloggen oplyst "udgået center". Ifølge forvaltningen er årsagen hertil, at centre er blevet nedlagt fx ved sammenlægninger, og kontiene skal derfor lukkes, og saldiene overføres til andre konti.
- Ifølge Regnskabscirkulæret skal der for systemkonti vedrørende leverandørgæld foretages en vurdering af, om saldoen indeholder fakturaer, der skal annulleres eller rettes, så betaling kan ske. Vi anbefaler, at det oplyses på afstemningsmaterialet, at denne vurdering er foretaget.
- I posten indgår en række konti benævnt "Pension økonomikonto". Afstemningen af kontiene varetages ifølge afstemningsloggen af Koncernservice og omfatter en sammenholdelse af kontienes udvisende ifølge KØR med P.nr.basen. Vi har anmodet om afstemningen, men har ikke modtaget denne. Endvidere sender Koncernservice posteringsudtræk med adviser til de enkelte lokalkontorer i Socialforvaltningen, som tager stilling til indhold og udligning af saldoen i overensstemmelse med en forretningsgang herfor. Der sker således ikke anden afstemning af kontiene ultimo regnskabsåret. Vi har anmodet om en posteringsvejledning, men har ikke modtaget en sådan. Bogføring på de udvalgt konti typisk sker via grænsesnit, og vi anbefaler, at det undersøges at afstemme kontiene med pensionssystemet.

Likvide beholdninger – saldo 2.977.071.807 kr.

Likvide beholdninger fremgår ikke af balancerne for de stående udvalg, men alene af balancen for Økonomiudvalget og kommunens samlede balance. Det enkelte udvalg har dog et afstemningsansvar for egne konti.

- Saldiene for kontante beholdninger på funktion 9.22.01 indeholder i flere tilfælde indestående i pengeinstitut, som skal registreres særskilt på funktion 9.22.05, hvilket også blev konstateret for 2007. Revisionen viste tilfælde, hvor der ikke er forelagt dokumentationen for den registrerede beholdning og tilfælde, hvor den bogførte beholdning ikke stemmer overens med den forelagte dokumentation.

Ledelsestilsyn

g. Socialforvaltningens ledelsestilsyn af balancekonti sker generelt via det almindelige ledelsestilsyn i centre, kontorer mv., som Tværgående økonomi og Juridisk Enhed kontrollerer og rapporterer om, jf. omtalen under afsnit 3.1. Endvidere kontrollerer Koncernservice institutionernes balancekonti i forbindelse kasseeftersyn og overholdelsen af forretningsgangene på regnskabsområdet, jf. omtalen under afsnit 3.5. Endelig har som nævnt Tværgående Økonomi og Koncernservice foretaget en stikprøvevis gennemgang af balancespecifikationer i forbindelse med afstemningsprojektet.

Sammenfatning

h. Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at der med ledelses- og dokumentationssystemet (afstemningsloggen) er etableret et redskab, der vil kunne medvirke til at styrke arbejdet med forbedring af forvaltningernes afstemning og specifikation af balanceposter. Vi vurderer dog, at der generelt er behov for at fastsætte mere konkrete regnskabskrav til det materielle indhold af afstemninger og specifikationer af balanceposterne. Det vurderes, at dette vil have effekt både for det konkrete afstemningsarbejde og udførelsen af det efterfølgende ledelsestilsyn.

Revisionen af de omkostningsrelevante dele af balancen har påvist fejl for så vidt angår måling af posterne i overensstemmelse med kommunens regnskabspraksis.

For de finansielle balanceposter har revisionen vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav for så vidt angår dokumentationen af saldi, herunder oplysningskravene vedrørende specifikationen af enkeltposter. Endvidere er der et stort omfang af ikke-afstemte konti hovedsagelig vedrørende ydelsessystemerne. Problemerne om de manglende afstemninger til ydelsessystemerne har været kendt siden 2007.

Vi har ikke beregnet en eventuel beløbsmæssig påvirkning af bevillingsregnskabet som følge af disse mangler.

Vi konstaterer, at ledelsestilsynet ikke afdækket og rettet op på fejl og mangler inden aflæggelsen af årsregnskabet og vurderer, at der bør være en øget fokus på afstemning af balancekontiene. Det anbefales, at tilsynet tidsmæssigt tilrettelægges, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet.

Revisionsbemærkning

Vi udtaler kritik af, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav, herunder at der fortsat er et væsentligt antal konti, der ikke er afstemt. Vi anbefaler, at der forelægges en konkret handlingsplan for udvalget, så der er sikkerhed for, at alle forvaltningens balancekonti foreligger afstemt/specificeret i forbindelse med 2009-regnskabet.

3.4 Bevillingskontrol

a. Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2008.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.
- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen

Ifølge Regnskabscirkulæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Væsentlige beløbsmæssige afvigelser på opgave- og aktivitetsniveau.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede aktiviteter og ydelser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

Opfølgning af revisionen af 2007

b. Ifølge revisionsbetænkningen for 2007 udtalte Revisionsdirektoratet – med henvisning til Statsforvaltningen Hovedstadens udtalelse i anledning af revisionsbetænkningen for 2006 – kritik af, at Socialudvalget ikke havde søgt om en tillægsbevilling til de 2 bevillingsområder til Handicappede til dækning af det forventede merforbrug: Der forventedes allerede i regnskabsprognosen for august et merforbrug på 44 mio. kr., hvilket også blev det endelige regnskabsresultat. Direktoratet henstillede, at udvalget fremover har fokus på overholdelsen af hver enkelt af Borgerrepræsentationens meddelte bevillinger.

Socialudvalget godkendte Socialforvaltningens udtalelse, hvorefter Socialudvalget i 2007 havde og har fortsat i 2008 meget fokus på budgetoverholdelse på alle bevillingsområder.

Som nævnt af Revisionsdirektoratet bevilgede Borgerrepræsentationen i december 2007 et internt lån på 23,8 mio. kr. til dækning af merudgifter på handicapområdet og området for børnefamilier med særlige behov, som ikke kunne dækkes af mindreudgifter på andre budgetposter.

Socialudvalget havde således faktisk søgt om tillægsbevilling til delvis dækning af merforbruget.

Bevillingen til handicapområdet blev dog alene placeret på den rammestyrede driftsbevilling til handicappede, hvor det største merforbrug forekom, selv om der også var merforbrug på den efterspørgselsstyrede driftsbevilling. Bevillingen burde have været fordelt på de to bevillinger, ligesom der ved budgetomplacering burde være tilført budgetmidler fra bevillinger med forventet mindreforbrug.

Revisionsudvalget tilsluttede sig Revisionsdirektoratets kritik som følge af det

konstaterede merforbrug på handicapområdet, og udvalget noterede med tilfredshed, at der på initiativ fra Socialudvalget var afholdt møde med Revisionsdirektoratet om korrekt behandling af prognoser, tillægsbevillinger og overførsler.

Ved Socialudvalgets midtvejsopfølgning den 4. februar 2009 henvistes til forvaltningens indstilling: Socialforvaltningen tager kritikken til efterretning og henviste til redegørelsen og drøftelserne på udvalgets møde med direktøren for Revisionsdirektoratet den 24. september 2008. Forvaltningen vil med virkning fra regnskab 2008 overholde retningslinierne for korrekt behandling af prognoser, tillægsbevillinger og overførsler mellem to regnskabsår

Revisionen af 2008

c. I de specielle bemærkninger til regnskabet for Socialudvalget er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse 1)
Rammestyrede områder		
Stofafhængige	401	3
Tværgående opgaver og administration	420	-23
Handicappede	181	-5
Voksne med særlige behov	722	24
Børnefamilier med særlige behov	1.099	-20
Hjemmepleje	12	-2
Efterspørgselsstyrede serviceområder		
Voksne med særlige behov	0	0
Hjemmepleje	215	-5
Handicappede	1109	46
Efterspørgselsstyrede overførsler		
Efterspørgselsstyrede overførsler	1.724	-170

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

I oversigten er ikke medtaget anlæg og finansposter som følge af de særlige bevillingsregler for disse områder.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afgivelserne korrekte og fyldestgørende.

Væsentlige beløbsmæssige afvigelser:

d. Vi konstaterer væsentlig afvigelse mellem bevillings- og regnskabstal for følgende bevillinger:

Den rammestyrede driftsbevilling Tværgående opgaver og administration (mindreforbrug på 23 mio. kr.)

Forvaltningen har oplyst i de specielle bemærkninger til regnskabet, at der er et mindreforbrug vedrørende Omsorgssystemet i hjemmeplejen, ESDH (elektronisk sagsbehandlings- og dokumenthåndteringssystem) i lokalforvaltningen og området for frivilligt socialt arbejde på i alt 9,3 mio. kr., der søges overført til 2009. Det resterende mindreforbrug henføres bl.a. til manglende anvendelse af 3-partsmilder, som blev modtaget sent, og lavere husleje end forventet på grund af tidligere fejloprævning.

Den rammestyrede driftsbevilling Voksne med særlige behov (merforbrug på 24 mio. kr.)

Det er oplyst, at den primære årsag til afvigelsen er merudgifter på 13 mio. kr. til færdigbehandlede patienter, hvilket skyldes, at den forventede efterregulering vedrørende 2008 blev modtaget i medio januar som følge af en ændret afregningsform, og er derfor konteret i 2008. Det var forventet, at efterreguleringen først ville ske i marts 2009 og dermed i regnskabsår 2009.

Endvidere er der hjemtaget 15,5 mio. kr. mindre i refusionsindtægter i særligt dyre enkeltsager end budgetteret. Herudover er der en række afvigelser på øvrige aktiviteter, der tilsammen udgør et mindreforbrug på 4,5 mio. kr.

I oktoberprognosen for 2008 forventedes der et mindreforbrug på bevillingen på 22,9 mio. kr. før overførsler.

Redegørelse for merudgifter til færdigbehandlede patienter er noget uklar, men vi vurderer, at der er tale om en ændret regnskabspraksis.

Den rammestyrede driftsbevilling Børnefamilier med særlige behov (mindreforbrug 20 mio. kr.)

Socialforvaltningen har oplyst, at de primære afvigelser på børneområdet er et merforbrug vedrørende døgninstitutioner for børn og unge på 16 mio. kr., og et mindreforbrug til forebyggende foranstaltninger på 28,5 mio. kr. samt større refusionsindtægter på 5,6 mio. kr. i særligt dyre enkeltsager end budgetteret.

Den efterspørgselsstyrede driftsbevilling Handicappede (merforbrug 46 mio. kr.)

Det væsentligste merforbrug er på området køb af pladser i andre kommuner med et merforbrug på 60 mio. kr. I afvigelsesforklaringerne er det oplyst, at det er de nye kommuner – handlekommunerne – der iværksætter støtteforanstaltninger, når borgere er placeret i andre kommuner, og at der i 2008 har været iværksat mere omfattende og dermed dyrere foranstaltninger. Den gennemsnitlige prisstigning pr. borger har på den baggrund været meget stor. En anden medvirkende faktor er, at der har været en stigende venteliste til botilbud i kommunen og at borgere, der er visiteret til et varigt botilbud, frit kan vælge et tilbud uden for kommunen. Antallet af køb af pladser er stort set uændret i forhold til 2007.

Endvidere er der et merforbrug på 20 mio. kr. på de botilbud, som København Kommune selv driver for voksenhandicappede bl.a. som følge af en stigning i antallet af borgere med ekstraordinært støttebehov. Ifølge de specielle bemærkninger til regnskabet skyldes den væsentligste del af merforbruget primært dårlig økonomistyring, mens 4,5 mio. kr. udgør afskrivninger af aktiviteter fra tidligere år.

Det er ikke oplyst, hvad afskrivningerne vedrører.

Endelig er et merforbrug på 10 mio. kr. forklaret med flere børn anbragt på opholdssteder og i plejefamilier. Ifølge de specielle bemærkninger til regnskabet kan et merforbrug på 12 mio. kr. vedrørende tilbud til børn henføres til 2 institutioner og skyldes væsentligst dårlig økonomistyring.

Nævnte merforbrug modsvares af refusion i særligt dyre enkeltsager, idet der er hjemtaget 51,6 mio. kr. mere end budgetteret.

I oktoberprognosen for 2008 forventedes der et merforbrug på 6 mio. kr. på den efterspørgselsstyrede bevilling Handicappede.

Socialforvaltningen har i bilag til indstillingen om godkendelse af regnskabet for 2008 redegjort for forventede udfordringer og initiativer på handicapområdet.

Bevillingen på det efterspørgselsstyrede overførselsområde (mindreforbrug 170 mio. kr.)

I de specielle bemærkninger er det oplyst, at mindreforbruget især skyldes færre udgifter på førtidspensionsområdet på netto 165,5 mio. kr., der altovervejende skyldes, at tilgangen af nye førtidspensioner har været væsentligt lavere end budgetteret. Der var således forventet en tilgang på 1.400 nye pensioner, men tilgangen har kun været 600.

Forklaringer til afvigelserne

e. Der er redegjort for afvigelserne som foreskrevet i Regnskabscirkulæret, og det vurderes generelt, at disse er korrekte og fyldestgørende. Det er konstateret, at der fortsat forekommer fejlplacering af budgetbeløb og fejlbogføring, hvorefter budget og regnskab ikke er placeret på samme funktion eller bevilling. Dette giver uklarhed i afvigelsesforklaringerne. Der henvises til Borgerrepræsentationens indskærpelse herom over for udvalgene.

I bilag 1 til indstillingen vedrørende udvalgets årsregnskab 2008 er der redegjort for afvigelserne under ét for det efterspørgselsstyrede og det rammestyrede område for bevillingerne Handicappede og Hjemmepleje.

Vi anbefaler, at der redegøres for afvigelser over for udvalget for de enkelte bevillinger.

Kommentar

Revisionsdirektoratet konstaterer, at der i 2008 har været et merforbrug på den efterspørgselsstyrede bevilling Handicappede og den rammestyrede bevilling Voksne med særlige behov. Det konstateres endvidere, at udvalget og forvaltningen sammen har iværksat en række forskellige tiltag, hvorfor direktoratet ikke har anledning til yderligere kommentarer.

3.5 Eftersyn af likvide midler

Opfølgning af revisionen af 2007

a. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 anbefalede vi, at det overvejedes at begrænse rotationsperioden, indtil administrationen af balancekonti var tilfredsstillende.

Socialudvalget henviste i besvarelsen til Socialforvaltningens indstilling om, at forvaltningen ville overveje, hvordan Revisionsdirektoratets anbefaling om at begrænse rotationsperioden kunne indgå i fremtidige tilsyn. Vurderingen ville ske i sammenhæng med etableringen af et ledelsesinformationssystem vedrørende balancekonti og etableringen af en stikprøvekontrol.

I Socialudvalgets midtvejsopfølgning den 4. februar 2009 henvistes til forvaltningens tiltag: Koncernservice (KS), Kundecenter Økonomi udfører tilsyn med decentralt forvaltede midler. KS har startet et LEAN projekt, der bl.a. vil få betydning for fremtidig afholdelse af kasseeftersyn. LEAN projektet vil være afsluttet med udgangen af april 2009, men KS forventer allerede i januar-februar at tage kontakt til Socialforvaltningen. KS vil senest den 1. maj tilrettelægge opgavevaretagelsen efter den nye plan.

KS arbejder på en hyppigere frekvens for afholdelse af kasseeftersyn, end den hidtidige norm, der lagde op til ét eftersyn pr. tre år.

Revisionen af 2008

b. Koncernservice har foretaget eftersyn af likvide midler mv. og kontrol af eftersyn efter aftale med Socialforvaltningen.

Koncernservice har således foretaget eftersyn og regnskabsmæssig kontrol ved forvaltningens institutioner samt Handicap- og Rådgivningscentre. Endvidere har Koncernservice foretaget kontrol af Socialcentrenes regnskabsmæssige tilsyn på de institutioner, der organisatorisk hører under centrene.

Socialforvaltningen har den 13. maj fremsendt Koncernservices' rapportering om eftersynsvirksomheden for 2008.

Tværgående Økonomi har generelt vurderet, at konklusionerne i Koncernservices rapporter er forholdsvis positive og ikke særligt dækkende set i forhold til de besvarelser, der er afgivet til de enkelte kontrolpunkter.

Forvaltningen vil i denne anledning tage kontakt til Koncernservice for at få en dialog om selve udførelsen af tilsynene og den efterfølgende afrapportering mm., og de senest udførte kasseeftersyn har givet anledning til, at forvaltningen vurderer, om den 3-årige rotationsordning skal tages op til revision.

c. Ad rapport om tilsyn på Socialforvaltningens institutioner samt Handicap- og Rådgivningscentre

I 2008 har Koncernservice foretaget 60 uanmeldte eftersyn af kasser samt bilagskontrol. Herudover er der foretaget tilsynsbesøg akut i 2 fælde, hvor eftersynene ikke har omfattet samme regnskabs gennemgang som ved de uanmeldte eftersyn. Det samlede antal institutioner i 2008 var 122.

Afrapporteringen af eftersynene oplyser om følgende konstateringer:

- I flere tilfælde var der mangler vedrørende attestation og anvisning samt udførelse af kontroller og opfølgning af tidligere afgivne løfter.
- På et stort antal institutioner blev der konstateret difference mellem den optalte beholdning og saldoen i KØR.
- Flere institutioner havde ikke adskilt de likvide beholdninger på henholdsvis bankkonto og kassekonto.
- Afstemning af balancekonti volder ofte problemer, således havde et stort antal institutioner ikke afstemt og specificeret alle konti.

d. Ad Socialcentrenes tilsyn på egne institutioner

Koncernservice har foretaget kontrol af de regnskabsmæssige tilsyn på socialcentrenes tilknyttede institutioner. Socialcentrene har rapporteret om resultatet af tilsyn på 10 tilknyttede institutioner (væresteder) til Koncernservice, der herefter har udarbejdet statistik og en samlet rapportering.

Det er oplyst i afrapporteringen, at der i 2008 blev foretaget et uanmeldt eftersyn på en institution, der i 2007 gav anledning til en række tiltag. Ved eftersynet blev det konstateret, at de regnskabsmæssige forhold var betryggende, men at der fortsat var nogle punkter, der skal følges op på.

e. Revisionsdirektoratet deler Tværgående Økonomis vurdering af rapporteringen og påskønner, at der tages kontakt til Koncernservice om udførelsen og rapporteringen af eftersynene.

Direktoratet vurderer, at de konstaterede fejl og omfanget heraf bør medføre, at der iværksættes forskellige tiltag til forbedring af institutionernes regnskabsføring mv.

Revisionsbemærkning

Direktoratet henstiller, at der iværksættes tiltag til forbedring af institutioners regnskabsføring mv.

3.6 Regnskabs gennemgang

a. Københavns Kommunes Budget- og Regnskabshåndbog omfatter kommunens retningslinier for god tilskudsforvaltning af bl.a. løbende driftstilskud til selvejende institutioner, der aflægger regnskaber, der revideres af institutionernes egne revisorer. Det fremgår af retningslinierne, at forvaltningen en gang årligt bør foretage en vurdering af de erfaringer, der er indhentet i budgetårets løb i forbindelse med den foretagne kontrol samt gennemgang af institutionernes reviderede regnskaber, revisionsprotokollater/-påtegninger og årsberetninger.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 anbefalede Revisionsdirektoratet, at forvaltningen udarbejder en årlig rapport om resultatet af gennemgangen af de reviderede regnskaber mv. for de selvejende institutioner.

Socialudvalget henviste i besvarelsen til forvaltningens indstilling om, at forvaltningen i løbet af efteråret 2008 ville udvide det eksisterende ledelsestilsyn til også at gælde de centrale kontorer i forvaltningen. I tilsynet ville behandling af regnskaber for selvejende institutioner indgå som et selvstændigt kontrolpunkt og vil dermed også være indeholdt i den årlige rapportering. Organisationsændringen i de centrale kontorer med opdeling på mål- og rammekontorer og drifts- og udviklingskontorer samt etablering af en netværksgruppe vil give et øget fokus på sikker drift, herunder øget kvalitet i forvaltningen af tilskud til de selvejende institutioner.

I Socialudvalgets midtvejsopfølgning af 4. februar 2009 fremgår om forvaltningens tiltag, at centralt ledelsestilsyn vil blive igangsat i 2009. Forvaltningen vil sikre, at der som led i tilsynet indføres kontroller på området for tilskudsadministration.

På baggrund af direktionens arbejdsprogram for 2008 er der taget initiativ til etablering af et netværk på økonomiområdet i centralforvaltningen. Fra og med januar 2009 bliver netværket specialiseret og underopdelt i bl.a. projektrenskaber og regnskaber for selvejende institutioner. Netværket vil derigennem fremme, at udførelse og

rapportering på området for tilskudsadministration kan føre til et godt resultat.

I marts 2009 ville der blive afleveret en samlet redegørelse om resultater fra gennemgangen af de reviderede regnskaber m.v. for selvejende institutioner til Revisionsdirektoratet. Redegørelsen vil endvidere indgå som et internt arbejdsdokument i Socialforvaltningens fortsatte fokus på området for selvejende institutioner

Revisionen af 2008

c. Revisionsdirektoratet har modtaget Drifts- og Udviklingskontorernes (DU) redegørelser for vurdering af kontrollen og gennemgangen af de reviderede regnskaber mv. for 2008 for henholdsvis DU Udsatte grupper, misbrug og boliger samt DU Handicap og Psykiatri.

Rapportering for DU Børn foreligger ikke.

Ad administrationen af tilskud institutioner under DU Udsatte grupper, misbrug og bolig

Tilskudsordningen omfatter 13 selvejende institutioner. 5 institutioner har haft et merforbrug på mere end 30.000 kr. i forhold til de udmeldte budgetter. DU-Udsatte vil indkalde de enkelte institutionsledere og indskærpe, at merudgifter i denne størrelsesorden fremover ikke vil blive godkendt uden forudgående aftale.

For 6 institutioner indeholdt revisionsprotokollatet bemærkninger, som DU-Udsatte har taget/vil tage handling på ved at kontakte de pågældende bestyrelser. I et tilfælde gav tilskudsadministrationen anledning til at godkende regnskabet med et forbehold, da institutionens merforbrug ikke kunne godkendes og derfor vil blive modregnet i institutionens budget for 2010.

Ad administrationen af tilskud til institutioner under DU-Handicap og Psykiatri

Tilskudsordningen omfatter 11 selvejende institutioner. For 3 institutioner er der ikke modtaget et revideret bestyrelsesgodkendt regnskab. Institutionerne har p.t. ikke en bestyrelse, og ifølge redegørelsen arbejdes der på at kommunalisere disse.

For 6 institutioner var der et merforbrug i forhold til de udmeldte budgetter, og for en institution skal merforbruget undersøges nærmere. En institution har et merforbrug på 6,7 mio. kr., der skyldes, at pågældende tilbud er blevet udvidet med 1 meget behandlingskrævende bruger. Forvaltningen har påtaget sig at dække merforbruget. For de 8 institutioner, der har indsendt et revideret regnskab, er der bemærkninger i revisionsprotokollaterne, som DU-Handicap og Psykiatri har taget/vil tage handling på. Behandlingen af regnskaber mv. for dette område har endvidere givet anledning til ændringer fremover.

d. Tilskudsadministrationen skal sikre:

- Korrekt regnskabsaflæggelse.
- At tilskuddet er anvendt til det bevilgede formål.
- At vilkårene for tilskuddet er opfyldt.
- At forvaltningen af midlerne er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionsdirektoratet vurderer, at i de tilfælde hvor der ikke modtages bestyrelsesgodkendte reviderede regnskaber, må forvaltningen anmode en revisor om at udføre revisionen i overensstemmelse med revisionsinstruksen for området og sende regningen til institutionen. Alternativt må forvaltningen selv retablere, så formålet med tilskudsadministrationen sikres opfyldt.

For så vidt angår de konstaterede merforbrug i forhold til de udmeldte budgetter vurderer direktoratet, at forvaltningen bør sikre en tæt budgetopfølgning fx ved indhentning af kvartalsprognoser fra institutionerne, herunder over for institutionerne præcisere eventuelle sanktioner i tilfælde af ubevilgede merforbrug.

Vi anbefaler, at der anvendes samme disponering ved rapporteringen af den årlige kontrol som led i tilskudsadministrationen af de forskellige tilskudsordninger.

Revisionsbemærkning

Vi henstiller, at forvaltningen sikrer en tæt budgetopfølgning for de selvejende institutioner, så der udgås merforbrug i forhold til udmeldte budgetter, og at forvaltningen iværksætter tiltag overfor de institutioner, der ikke selv udarbejder bestyrelsesgodkendte og reviderede regnskaber. Endvidere henstilles det, at redegørelsen for tilskudsadministrationen af området under DU-Børn udarbejdes.

4. Andre opgaver

Revisionsdirektoratet har afgivet revisorerklæring på 32 regnskabsopgørelser, hvor Københavns Kommune har modtaget tilskud fra følgende puljer:

- Økonomisk støtte til videreførelse af projekter under Psykiatriaftalen.
- Støtte til initiativer for socialt udsatte grupper (UDDRIFT).
- Med familien i centrum.
- Socialministeriet uden angivelse af pulje.
- Narkopuljen.
- Kommunepuljen.
- Puljen til Social Aktivering.
- Puljen Det Fælles Ansvar II.
- Forebyggelse af kriminalitet i socialt udsatte områder.
- Projekter uden angivelse af pulje.

I ingen af tilfældene er der afgivet erklæring med et forbehold.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

6. juli 2009

Tommy Jacobsen